

Raport z diagnozy lokalnej przeprowadzonej gminie Kunice w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2022

I. Wstęp

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kunicach jest samorządową instytucją kultury i jednostką organizacyjną Urzędu Gminy Kunice (wpis do Rejestru Instytucji Kultury z 12.10.1976 r.). Główna siedziba mieści się przy ulicy Słonecznej 11 w Kunicach, malowniczej i atrakcyjnej turystycznie okolicy Jeziora Kunickiego. Kunice to gmina wiejska, położona w powiecie legnickim, licząca sobie ponad 7 000 mieszkańców. Kunice są największą i najpopularniejszą miejscowością gminy i jak mówią sami mieszkańcy, staje się powoli sypialnią Legnicy. Do GOKiSu Kunice należą także Wiejskie Ośrodki Kultury - świetlice wiejskie, które znajdują się w miejscowościach: Spalona, Rosochata, Jaśkowice, Bieniowice, Pątnów, Golanka Górna, Miłogostowice, Piotrówek, Grzybiany, Szczytniki Małe, Szczytniki nad Kaczawą. W każdej ze świetlic otwartych w godzinach popołudniowo-wieczornych, zatrudnione opiekunki-animatorki realizują program dedykowany różnym grupom wiekowych.

Projektowanie kultury razem z GOKiS Kunice

Dzięki realizacji programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2022 i otrzymanemu dofinansowaniu GOKiS Kunice miał szansę, aby zaprosić mieszkańców (zarówno dzieci, młodzież jak i dorosłych i seniorów) do rozmów o kulturze w gminie, zapytać o ich potrzeby kulturalne i odkryć talenty, by finalnie zachęcić do zaprojektowania wspólnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej i przestrzeni publicznej. Zaplanowana w ramach zadania diagnoza jakościowa skupiająca się na potencjale mieszkańców i obejmująca wszystkie grupy wiekowe, miała na celu integrację napływowych i rdzennych mieszkańców gminy oraz ich aktywną partycypację w życiu społeczno-kulturalnym oraz identyfikację grup mieszkańców nieuczestniczących w kulturze na terenie gminy (którymi są przede wszystkim nowi, zamożni mieszkańcy gminy, pracujący w aglomeracjach miejskich) a następnie ich integrację ze społecznością i najbliższym otoczeniem. W trakcie diagnozy razem z pracownikami GOKiS Kunice przygotowaliśmy spotkania dla dorosłych i seniorów, realizowane w placówkach GOKiS Kunice. Na zakończenie badania w formie gry terenowej, odbyło się spotkanie zrealizowane z myślą o dzieciach i młodzieży.

II. Misja i działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kunicach

Misją GOKiSu Kunice jest wzbudzanie aktywności kulturalnej i tworzenie warunków do integracji wśród mieszkańców Gminy. Realizacji tej misji służą Wiejskie Ośrodki Kultury w każdej z miejscowości i trzy biblioteki. W sumie infrastruktura GOKiS Kunice liczy trzynaście placówek na terenie gminy. Obiekty GOKiSu Kunice są skomputeryzowane, posiadają dostęp do internetu i w większości dostępne są dla osób z niepełnosprawnościami. Sztandarowymi imprezami kulturalnymi gminy są Wielka Kunicka Majówka, Szanty Kunice, Festiwal Reggae oraz Folk-Biesiada. Wszystkie wydarzenia odbywają się w plenerze, w scenerii Jeziora Kunickiego. Miłośników muzyki i tańca folklorystycznego skupia zespół „Kapela Kunice”. Dla dzieci i młodzieży funkcjonuje „Studio Piosenki” i Teatr „Czwarta ściana”, w których mogą rozwijać swoje umiejętności wokalne i aktorskie.

W każdej placówce można szlifować umiejętności plastyczne i uczyć się języków. Dorośli korzystają z oferty zajęć i warsztatów kulinarnych i rękodzieła. Na szczególną uwagę zasługuje zagospodarowanie i aktywność świetlic wiejskich. W każdej z nich zatrudniony jest instruktor, prowadzący działalność edukacyjną i opiekuńczą. Wiejskie Ośrodki Kultury organizują czas wolny dzieciom i dorosłym w postaci ciekawych zajęć – artystycznych, teatralnych, wokalnych, szachowych, brydża sportowego, aerobiku, zajęcia z języka angielskiego, gimnastyki korekcyjnej, tańca nowoczesnego, zajęć informatycznych, warsztatów kulinarnych czy wycieczek. Każda placówka ma swoją sztanदारową imprezę dla mieszkańców z terenu całej gminy. Są to np.: konkursy – recytatorski, ortograficzny, układania puzzli, piosenki polskiej, eko-moda, plastyczne, kulinarne i inne związane na przykład z porą roku czy świętem w kalendarzu. Ważnym aspektem jest współpraca ze środowiskiem lokalnym: kołami gospodyń wiejskich, radami sołeckimi, organizacjami pozarządowymi: stowarzyszeniami, która przynosi wymierne korzyści przy organizacji dużych wydarzeń kulturalnych na rzecz mieszkańców gminy.

III. Obszar i zasięg diagnozy

Diagnoza objęła swoim zasięgiem całą gminę Kunice - do miejsc, w których organizowaliśmy spotkania, docierali także mieszkańcy z okolicznych miejscowości a dla tych, którym nie udało się spotkać z nami osobiście przygotowaliśmy dedykowany formularz wywiadu z pytaniami badawczymi. Spotkania w ramach zadania i tym samym akcji „Zaprojektuj kulturę z GOKiS Kunice” odbyły się w siedzibie i w plenerze GOKiS Kunice, w Wiejskich Ośrodkach Kultury w Szczytnikach nad Kaczawą, w Rosochatej i w Pątnowie Legnickim. W każdym ze spotkań wzięło udział kilkudziesięciu mieszkańców.

W planowanym naborze na inicjatywy lokalne odbędą się działania zlokalizowane na terenie wszystkich miejscowości w gminie Kunice.

Formularz w wersji papierowej, udostępniany w świetlicach wiejskich i bibliotekach wypełnili mieszkańcy następujących miejscowości: Kunice (14), Spalona (14), Golanka Górna (13), Pątnów Legnicki (13), Grzybiany (11), Szczytniki Małe (11), Jaśkowice Legnickie (10), Miłogostowice (7), Rosochata (5), Bieniowice (4), Szczytniki nad Kaczawą (2), Komorniki (1) oraz z innych gmin: Legnica (1), Prochowice (1).

Formularz z pytaniami diagnostycznymi z pomocą badaczki i pracowników biorących udział w spotkaniu, wypełniały również dzieci i młodzież, w czasie dedykowanego im spotkania, zakładającego warsztaty tworzenia gier i sam udział w grze terenowej. Zebraliśmy odpowiedzi od młodych uczestników kultury z następujących miejscowości: Kunice (12), Spalona (4), Szczytniki Małe (2), Wierzbowa (1), Golanka Dona (1), Jaśkowice Legnickie (1), Osiek (1) i spoza gminy: Legnica (3).

IV. Cele diagnozy

Zgodnie z założeniami programu Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2022 celem diagnozy realizowanej w ramach projektu „Zaprojektuj kulturę z GOKiS Kunice!” było zmapowanie potencjału i kapitału kulturowego gminy, a dzięki temu wypracowanie narzędzi służących aktywizacji i pobudzeniu lokalnej społeczności do współdziałania z GOKiS. Działania miały na celu włączenie większej grupy mieszkanki i mieszkańców w życie kulturalne gminy Kunice, wsparcie oddolnych inicjatyw i pogłębienie relacji sąsiedzkich, a także zdobycie wiedzy na temat nawyków i potrzeb odbiorców projektów realizowanych przez GOKiS.

Uczestnictwo zespołu instytucji w procesie badawczym miało też podnieść poziom kompetencji pracowników GOKIS - zarówno w obszarze związanych z działaniami wydobywczymi, jak i animacyjnymi i włączającymi odbiorców ich działań. Zespół GOKIS od samego początku podkreślał, że udział w tym projekcie pozwoli nie tylko lepiej poznać potrzeby i zwyczaje osób zamieszkałych w gminie, ale umożliwi im rozwinięcie umiejętności związanych z tworzeniem prostych narzędzi badawczych i wykorzystaniem ich w codziennej pracy instytucji.

Diagnoza wypracowana w ramach projektu „Zaprojektuj kulturę z GOKiS Kunice!” stanowi też podstawę dla założeń naboru adresowanego do lokalnej społeczności - wiedza zabrana w niniejszym raporcie ma służyć zespołowi GOKIS do zaprojektowania regulaminu naboru w formule otwartej, włączającej i dopasowanej do potrzeb lokalnej społeczności.

V. Narzędzia i metodologia

V.1. Ankietowe badanie opinii:

Przez cały czas realizacji działań badawczych mieszkankom i mieszkańcom Gminy Kunice udostępniony był anonimowy formularz ankietowy w formie papierowej - przedstawiciele i przedstawicielki lokalnej społeczności mogli uzupełniać go podczas wydarzeń w ramach niniejszego projektu, przy czym formularze były także dostępne zarówno w głównej siedzibie GOKIS, jak i w w świetlicach wiejskich i bibliotekach na terenie gminy.

Należy zaznaczyć, że z uwagi na fakt iż diagnoza objęła kilka segmentów wiekowych pytania badawcze zostały opracowane przy użyciu przystępnego języka w sposób, który umożliwił włączenie się w diagnozę jak najszerszej grupy respondentek i respondentów.

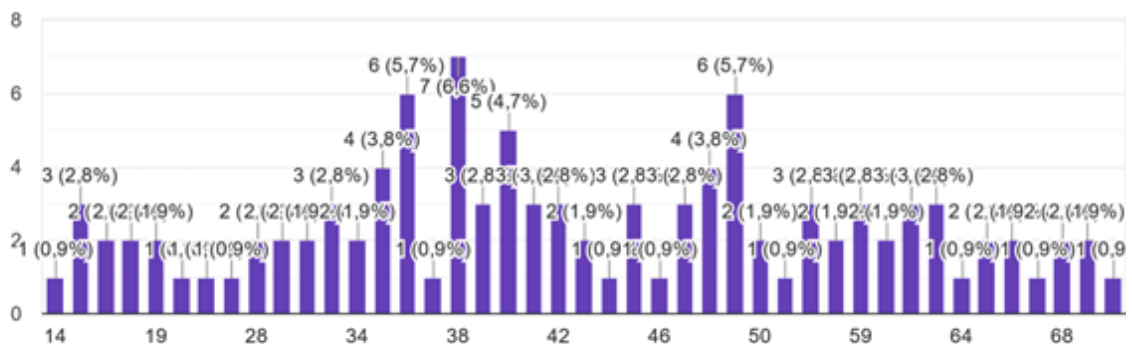
Formularz podzielony został na dwie części:

- a) metryczkę - pytania o płeć, wiek, miejscowość zamieszkania oraz czas zamieszkania na terenie gminy Kunice (w latach)
- b) pięć pytań otwartych związanych z uczestnictwem w życiu kulturalnym gminy Kunice:
 1. Jakie wydarzenie kulturalne w GOKIS, w którym brałeś/aś udział wspominasz najlepiej?
 2. W jakich wydarzeniach kulturalnych poza GOKIS brałeś/aś udział w ciągu ostatnich pięciu lat? W Gminie lub poza nią.
 3. Skąd dowiadujesz się o wydarzeniach w GOKIS?
 4. Czy znasz osobę lub grupę w Twojej okolicy, która ma ciekawą pasję lub talent, zainteresowanie, związane z kulturą?
 5. Gdybyś mógł/mogła zorganizować własne wydarzenie kulturalne co by to było?

86,8% osób, które wzięły udział w tej części diagnozy to kobiety, 13,2% to mężczyźni.

Strukturę wiekową grupy badanej prezentuje poniższy wykres:

Wiek
106 odpowiedzi

V.2. Spotkanie organizacyjne z zespołem GOKIS Kunice:

Spotkanie z zespołem GOKIS Kunice poprzedzone zostało krótkim formularzem ankietowym, o wypełnienie którego zespół badawczy poprosił pracownice i pracowników instytucji. Badanie ankietowe było anonimowe, a jego celem było zebranie opinii zespołu na temat pracy z lokalną społecznością w gminie Kunice, funkcjonowania GOKIS, a także marzeń samych pracownic i pracowników. Formularz ankietowy wypełniło dwanaście osób - odpowiedzi zebrane w formularzu stanowiły podstawę dla spotkania organizacyjnego zespołu GOKIS i grupy badawczej wspierającej projekt „Zaprojektuj kulturę z GOKiS Kunice!”.

Pytania badawcze:

1. Jakie pytania powinniśmy zadać mieszkankom i mieszkańcom w ramach diagnozy? Jaka wiedza byłaby przydatna do planowania oferty kulturalnej w GOKIS z Twojej perspektywy?
2. Z którą grupą odbiorców najbardziej lubisz pracować i dlaczego?
3. Która grupa odbiorców jest najtrudniejsza do pozyskania i dlaczego?
4. Co jest Twoim zdaniem największym atutem GOKIS?
5. Jakie nowości lub zmiany warto Twoim zdaniem wprowadzić w działaniu GOKIS?
6. Co Twoim zdaniem stanowi największą barierę w dostępie do oferty GOKIS?
7. Czy jest coś, na co powinniśmy zwrócić szczególną uwagę w trakcie diagnozy?
8. Dokończ zdanie: moim największym kulturalnym marzeniem jest...
9. Miejsce na Twoje uwagi, jeśli potrzebujesz.

V.3. Spotkania z przedstawicielami i przedstawicielkami lokalnej społeczności:

W ramach projektu „Zaprojektuj kulturę z GOKiS Kunice!” odbyły się cztery wydarzenia adresowane do lokalnej społeczności - każde z nich miało na celu zachęcić uczestniczki i uczestników do aktywnego udziału w diagnozie. Zespół badawczy podczas tych spotkań prowadził obserwację uczestniczącą oraz moderował stolikowe rozmowy z uczestnikami i uczestniczkami wydarzeń organizowanych przez GOKIS Kunice.

Każde ze spotkań będzie miało charakter sieciujący i aktywizujący uczestników do zaangażowania się w projekt - dzięki połączeniu formatu warsztatowo-kreatywnego z częścią wydobywczą udało się nie tylko pozyskać dane do niniejszej diagnozy, ale także zaangażować przedstawicieli i przedstawicielki

lokalnej społeczności do wspólnych działań. Mieszany format wydarzeń zaproponowanych przez zespół GOKIS Kunice z pewnością pozytywnie wpłynął na integrację i zacieśnianie więzi pomiędzy mieszkańcami i mieszkańcami gminy, warto jednak dodać, że końcowy efekt tej części projektu będzie można ocenić dopiero na etapie realizacji inicjatyw lokalnych i po ewaluacji końcowej zadania.

19.03.2022, godz. 17:00 - „Kultura na stole - warsztaty” (Szczytniki nad Kaczawą)

26.03.2022, godz. 17:00 - „Spotkanie z Kapelą Kunice” (Rosochata)

2.04.2022, godz. 17:00 - „Rodzinne eco-warsztaty” (Pątnów Legnicki)

23.04.2022, godz. 16:00 - Gra terenowa i warsztaty „Jak stworzyć escape room?” (Kunice)

Pytania badawcze:

1. Jakie wydarzenie kulturalne w GOKIS, w którym brałeś/aś udział wspominasz najlepiej i dlaczego?
2. W jakich wydarzeniach kulturalnych poza GOKIS brałeś/aś udział w ciągu ostatnich pięciu lat? (w naszej gminie i poza nią)
3. Skąd się dowiadujesz o wydarzeniach w GOKIS? Jaki sposób informowania jest dla Ciebie najlepszy?
4. Czy znasz osobę lub grupę w Twojej okolicy, która ma ciekawą pasję, talent, zainteresowanie związane z kulturą?
5. Gdybyś mógł/mogła zorganizować własne wydarzenie kulturalne, co by to było?

VI. Najważniejsze wnioski z przeprowadzonej diagnozy.

1. “Jesteśmy bardzo blisko mieszkańców” - opinie pracowników Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu Kunice

Zanim zapytaliśmy mieszkańców czy jest dla nich kultura i jakie są ich kulturalne preferencje, na warsztacie z pracownikami GOKiSu Kunice wspólnie sformułowaliśmy pytania badawcze i ustaliliśmy grupy odbiorców na których opinii najbardziej nam zależy. Dzięki spotkaniu z zespołem udało nam się określić priorytetowe w kontekście oferty kulturalnej obszary i wytypować uczestników, których obecności ciągle brakuje w GOKiSie Kunice a którzy zamieszkują teren gminy i mogliby stać się pełnoprawnymi adresatami jego oferty kulturalnej. Naszym celem, jak podkreślała kadra placówki, jest więc zaproszenie do wspólnej aktywności grup do których należą szczególnie: młodzież (osoby w wieku 13-17 lat), ludność napływowa i seniorzy oraz zwiększenie ich zaangażowania we współpracę z GOKiSem Kunice i tym samym zachęcenie do czynnego uczestnictwa. Zespół GOKiS Kunice zwracał szczególną uwagę na trudność w integracji społeczności związaną z rozproszeniem placówek (kilkanaście Wiejskich Ośrodków Kultury, tak zwanych świetlic wiejskich w całej gminie) a także na nowo przybyłych mieszkańców, jako grupę potencjalnie zainteresowaną obecnością i współpracą z ośrodkiem kultury a jednak wciąż mało obecną.

Pracownicy zapytani o swoje kulturalne marzenia jakie chcieliby realizować dla mieszkańców gminy wskazywali przede wszystkim te o charakterze integracyjnym, a mianowicie: wszelkiego rodzaju spotkania, warsztaty, pokazy taneczne, imprezy muzyczne, dedykowane różnym grupom wiekowym.

2. Sezon na plener. Jak mieszkańcy gminy korzystają z kultury.

Uwzględniając panującą od marca 2020 roku pandemię, mającą wpływ zarówno na funkcjonowanie i sposób działalności instytucji kultury, jak i na codzienne życie społeczności, zapytaliśmy mieszkańców o ich udział w wydarzeniach kulturalnych (w gminie jak i poza nią), na przestrzeni ostatnich 5 lat.

W czasie bezpośrednich spotkań z mieszkańcami zorganizowanych w Wiejskich Ośrodkach Kultury najbardziej entuzjastyczne opinie pojawiały się przy okazji rozmów o dużych, muzycznych wydarzeniach plenerowych, odbywających się w okresie wiosenno-letnim (Folk Biesiada, Festiwal Reggae, Szanty, Majówka Kunicka, Dożynki). Wszyscy uczestnicy zgodnie twierdzili, że są to imprezy z tradycją, w których uczestniczy się całymi rodzinami i które cieszą się dużą popularnością wykraczającą poza obszar gminy - gromadzą publiczność z Dolnego Śląska i kraju. Są one dobrze rozpoznawalne i jednocześnie stanowią powód do dumy. Mieszkańcy deklarowali, że obok walorów artystycznych odpowiadających ich gustom, ważnym aspektem świadczącym o licznych udziale mieszkańców w różnym wieku, jest towarzysząca wydarzeniom atmosfera bez troski i możliwość spędzenia czasu w pięknych okolicznościach przyrody w otoczeniu Jeziora Kunickiego, które jest dumą i turystyczną atrakcją gminy.

Większość osób, z którymi rozmawialiśmy i które wyrażały swoją opinię wypełniając formularz, wskazywała także na znaczenie imprez celebrujących coroczne święta, nie tylko te kościelne czy narodowe. Do najpopularniejszych według mieszkańców należą: Dzień Dziecka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, Dzień Babci i Dziadka, Andrzejki a w okresie okołoswiątecznym odbywające się kiermasze: bożonarodzeniowy i wielkanocny i towarzyszące im warsztaty jak np.: malowanie jajek. Uznanie zdecydowanej części dojrzałych mieszkańców cieszą się również wydarzenia z udziałem lokalnej Kapeli Kunice, uświetniającej imprezy odbywające się min.: z okazji lokalnych świąt i dożynek (dzień seniora, święto ulicy). Z uroczystości o podobnym charakterze, w których mieszkańcy ochoczo biorą udział, przytoczono: zabawy ostatekowe, sylwestrowe, koncerty przedświąteczne. Szereg z wymienionych wydarzeń kulturalnych odbywa się w różnych miejscowościach, by jak największa grupa mieszkańców miała do nich swobodny i nieograniczony dostęp.

W gminie nie brakuje spektakularnych wydarzeń artystycznych organizowanych przez GOKiS Kunice, stąd nie ma dużej potrzeby mieszkańców do poszukiwania atrakcji kulturalnych poza swoim miejscem zamieszkania. Ci którzy wybierają się do Legnicy lub Wrocławia, najczęściej korzystają z oferty kin, teatrów i opery, a Ci którzy wyruszają jeszcze dalej w głąb kraju, biorą udział w koncertach z udziałem gwiazd polskiej i zagranicznej sceny muzycznej.

3. Pomysły mieszkańców na działania kulturalne

Podczas spotkań odbywających się w świetlicach wiejskich w miejscowościach: Szczytniki nad Kaczawą, Rosochata, Pątnów Legnicki, zapytaliśmy mieszkańców gminy, jakie są ich kulturalne potrzeby i czy sami chcieliby podjąć się wyzwania jakim jest organizacja własnego wydarzenia kulturalnego. Najczęściej pojawiającymi się pomysłami, były te tworzone na bazie już istniejących w ofercie GOKiS Kunice, ale zakładających poszerzenie formuły lub cykliczność - jak przy okazji Folk Biesiady, która mogłaby objąć swoim zasięgiem obszar województwa dolnośląskiego, zwiększając tym samym udział występujących zespołów do kilkunastu kapel. Wybrzmiewała potrzeba regularnych plenerowych spotkań muzycznych dla rodzin, wędrującego wernisażu prac plastycznych z pokazami we wszystkich świetlicach. Atrakcyjną koncepcją wydaje się pomysł utworzenia młodzieżowego

zespołu ludowego w szkole podstawowej, prowadzonego przez Kapelę Kunice. Dojrzała część społeczności, a przede wszystkim grupa aktywnych seniorów uczestnicząca w spotkaniach, odczuwa pragnienie stworzenia Klubów Seniora działających przy świetlicach wiejskich i Uniwersytetu Trzeciego Wieku, jako swoistych enklaw - miejsc do realizacji swoich kulturalnych potrzeb i ambicji.

Mieszkańcom najbardziej zależy na wydarzeniach, przy okazji których mogą się spotkać, ale co ważne zdobyć nową wiedzę i umiejętności (spotkania z podróżnikami, miłośnikami zwierząt, wokół umiejętności przydatnych: ogrodnictwo), zrelaksować przy muzyce i wspólnych tańcach. Przeważały propozycje plenerowe, integracyjne, rodzinne, co świadczy o silnej potrzebie obcowania z kulturą połączonego ze wspólnym przebywaniem w naturze. Nie brakowało także postulatów zakładających organizację koncertów, bali i zabaw, które mogłyby odbywać się dostosowanych do tego typu inicjatyw przestrzeniach wiejskich ośrodków kultury dysponujących odpowiednimi salami i sprzętem.

Pytając mieszkańców gminy o sposób w jaki dowiadują się o wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez GOKiS Kunice, zgodnie wskazywano, iż poprzez media społecznościowe, stronę internetową GOKiSu Kunice i co znamienne w mniejszych miejscowościach, pocztę pantoflową (marketing szeptany). W gminie dobrym nośnikiem informacji są też inne tradycyjne sposoby jak tablice informacyjne, plakaty w sklepach, ulotki oraz imienne zaproszenia wręczane mieszkańcom przez opiekunki świetlic. Informacja o działaniach GOKiS Kunice, niesie się szeroko po wszystkich miejscowościach gminy za pośrednictwem działających aktywnie świetlic wiejskich zwanych Wiejskimi Ośrodkami Kultury. W gminie jest 12 takich placówek, każda z nich ma swoją opiekunkę (pracowniczkę - animatorkę), odpowiedzialną za organizację wydarzeń i kontakt z mieszkańcami.

4. Stare miejsca, nowe możliwości.

Dodatkowym atutem wynikającym ze spotkań z mieszkańcami, są informacje, które często pojawiają się obok głównego tematu i wnoszą do rozmowy nowe, wartościowe wątki. Przy okazji rozmów o ofercie kulturalnej w gminie i propozycji organizacji własnych aktywności, mieszkańcy często odwoływali się do historii miejsca w którym żyją. Jak się okazuje są to treści, które szczególnie interesują zarówno młodsze, jak i starsze pokolenie. Odkrywanie lokalnych legend i historii (Grzybień, głowa Henryka Pobożnego w Jeziorze Jaśkowickim, Bitwa pod Legnicą - pole legnickie), organizacja wycieczek "gminnoznawczych" polegających na zwiedzaniu kolejnych miejscowości w gminie w poszukiwaniu i przywoływaniu pamięci o dawnych, nieistniejących już obiektach jak chociażby Zamku, który przetrwał II wojnę światową, ale zniszczył go radzieccy żołnierze, to gotowe i łatwe do realizacji pomysły na inicjatywy oddolne. Co więcej jedna z mieszkank Kunic wydała książkę "Kunice dawniej i dziś" i jest ekspertką w zgłębianiu tajników historii o miejscowościach w gminie.

Mieszkańcy zwracali uwagę na konieczność ożywienia działań kulturalnych w parku przy wodzie nad Jeziorem Jaśkowickim. Jak wspominali, przed II wojną światową, kiedy te ziemie należały do Niemiec, były terenami typowo rekreacyjnymi. Ówczesni mieszkańcy odpoczywali tu i spędzali wolny czas pływając gondolami, korzystając z restauracji przy wodzie, organizując pikniki i spacerując po molo. Jak się dowiedzieliśmy z tamtego okresu istnieją jeszcze zdjęcia w prywatnych zbiorach mieszkańców gminy - jest to gotowy pomysł na organizację edukacyjnych spotkań wzmacniających regionalną tożsamość.

5. Lokalne talenty w obszarze kultury

W gminie Kunice mieszkańców z pasją, talentem i zainteresowaniami w zakresie kultury, nie brakuje. Pytając uczestników spotkań o ludzi, którzy mają nietuzinkowe hobby dostaliśmy mnóstwo informacji o konkretnych mieszkańcach gminy z imienia i nazwiska. Będzie to doskonała okazja dla GOKiS Kunice, aby zaprosić ich do rozmów i wspólnego zaprojektowania oferty uwzględniającej ich udział w różnorodnych aktywnościach. Doskonałym pretekstem wydaje się zaangażowanie tej części społeczności do podzielenia się swoimi talentami poprzez organizację warsztatów (malarskich, rękodzieła, florystycznych, fotograficznych, muzycznych, literackich) jak również prelekcji i spotkań tematycznych - dla przykładu, jednym z mieszkańców Kunic jest Pan, który dzięki swojej żeglarskiej pasji opłynął trzy oceany, zwiedził wszystkie kraje Afryki i wydał książkę.

Mieszkańcy są ciekawi swoich sąsiadów, chcą czerpać z ich wiedzy i doświadczenia, jednomyślnie twierdzą, że włączenie autorskich inicjatyw osób mogących pochwalić się swoimi uzdolnieniami do oferty GOKiS zwiększy jej atrakcyjność i przyciągnie odbiorców dotychczas nieuczestniczących w kulturze. W tym miejscu, warto zaakcentować istnienie Kół Gospodyń Wiejskich, co z dumą podkreślali mieszkańcy. Bez członkiń (ale też członków!) tych kobiecych organizacji, nie odbywa się prawie żadna impreza w gminie. Panie angażują się w prace społeczne i pomagają organizować wszelkie uroczystości. Są przy tym kopalnią wiedzy o tradycjach, obyczajach i smakach regionu, z której czerpią nie tylko najmłodszy mieszkańcy.

6. Gra w kulturę - projektowanie oferty kulturalnej z młodzieżą.

W niekonwencjonalny sposób zaproszono dzieci i młodzież z gminy Kunice, do wypowiedzenia się o swoich kulturalnych potrzebach. Dla kilkudziesięciu młodych osób specjalnie na tę okazję przygotowano warsztaty: jak stworzyć escape room oraz grę terenową z dedykowanym scenariuszem. Pomysł na tego rodzaju formułę spotkał się z dużym zainteresowaniem, co pozwoliło nam na wysłuchanie młodzieży i zebranie odpowiedzi na postawione pytania.

Młodzież nie ma jasno sprecyzowanych oczekiwań i wielkich marzeń kulturalnych. Model praktykowany przez GOKiS w którym projektuje się dla nich ofertę i zaprasza do uczestniczenia, odpowiada uczestnikom warsztatu. Na pytanie o własne wydarzenia kulturalne, jakie chcieliby przygotować mając taką ewentualność, najczęściej wskazywali na te już odbywające się w GOKiS Kunice aktywności jak: warsztaty (taneczne, plastyczne, teatralne), spotkania, kursy (tańca, fotograficzne). Sporadycznie pojawiały się nowe propozycje, o których warto pamiętać przy projektowaniu oferty. Należały do nich: dzień czekolady, kino plenerowe przy jeziorze, nocne maratony filmowe w sali widowiskowej GOKiS Kunice, gry terenowe, które są dodatkową atrakcją także ze względu na możliwość przebywania ze sobą i odkrywania swojej okolicy. Dla części młodych respondentów ważne jest spędzanie wolnego czasu w zorganizowany sposób w ramach wakacyjnych i zimowych półkolonii. Dzieci i młodzież chętnie biorą udział w podobnych inicjatywach, co oznacza, że dobrze czują się w domu kultury. Dla GOKiS Kunice jest to sygnał, by położyć jeszcze większy akcent na organizację tego rodzaju wydarzeń i integrację najmłodszej grupy odbiorców.

VII. Rekomendacje

1. Rekomendacje dotyczące planowanych do realizacji inicjatyw lokalnych

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy lokalnej określiliśmy najważniejsze kierunki rozwijania aktywności kulturalnej w gminie Kunice, tak aby prowadzone działania pozwalały na rozwijanie istniejącego już potencjału, jak również wzmacnianie tych obszarów, które wykazują deficyty i wymagają większej uwagi i wsparcia. W odniesieniu do planowanego naboru pomysłów na inicjatywy lokalne, szczególnie cenne będą działania uwzględniające co najmniej jedną z następujących cech:

- **Inicjatywy pozwalające na wspólne odkrywanie i zapamiętywanie lokalnych smaków i historii** - działania zakładające poznawanie własnej gminy w nietypowy sposób, tworzenie kulturowych narracji wykorzystujących współczesny język i narzędzia, a jednocześnie opartych na lokalnych legendach, historiach i tradycjach. Tutaj przede wszystkim cenne będą działania łączące ze sobą pamięć, której powiernikami są starsi mieszkańcy i mieszkanki gminy, z narzędziami i metodami, którymi posługuje się młode pokolenie. Mogą to być zarówno inicjatywy dokumentujące wiedzę w tym obszarze, jak i takie, które inicjują wspólne aktywności twórcze, nawiązujące do lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego i regionalnego.
- **Inicjatywy o charakterze międzypokoleniowym** - dla zachowania żywej pamięci o unikalnych elementach dziedzictwa kulturalnego gminy, ale też kontynuacji pracy aktywnych w obszarze kultury osób i grup, które spotykaliśmy w poszczególnych miejscowościach, niezbędna jest swoista sztafeta pokoleniowa. Tutaj w szczególności poszukiwane będą pomysły, które pozwalają na zdobywanie wspólnych pozytywnych doświadczeń w kontakcie z kulturą i sztuką wysoką. Dodatkowym atutem będzie wkład młodych osób w planowanie i koordynację zaproponowanych działań.
- **Inicjatywy zapewniające obecność osób i grup nieobecnych w kulturze gminy** - szczególne zaproszenie do realizacji inicjatyw powinno być skierowane do grup, które są najmniej obecne w gronie odbiorców oferty kulturalnej GOKiS-u. W perspektywie całej gminy, wartościowe w tym kontekście będą inicjatywy zachęcające wspólnego udziału w kulturze mieszkańców napływowych. Cenne tu będą zarówno takie działania, które będą sprzyjały integracji ze społecznością danej miejscowości, jak i inicjatywy zgłoszone lub realizowane przez osoby z tej grupy, dzięki którym będą one miały okazję się przedstawić jako osoby wnoszące nowy potencjał i zaangażowanie. W kontekście poszczególnych miejscowości, grupa "nieobecnych" może być definiowana w różny sposób - zależy to od tego, kto na co dzień uczestniczy, a kto nie uczestniczy w działaniach realizowanych w danej świetlicy. Jest to czynnik, który warto brać pod uwagę, planując realizację inicjatywy adresowanej do mieszkańców konkretnej miejscowości.

2. Rekomendacje dotyczące dalszej działalności GOKiS Kunice

Wymiana doświadczeń, kompetencji i oferty pomiędzy poszczególnymi placówkami GOKiS

Świetlice w gminie Kunice są prężnie działającymi małymi ośrodkami kultury - satelitami, zapewniającymi mieszkańcom w różnym wieku ofertę kulturalną "na miejscu" - dostępną na

wyciągnięcie ręki. Poszczególne placówki różnią się pomiędzy sobą profilem osób najczęściej korzystających z ich oferty. Wynika to po części z demografii danej miejscowości, ale nie tylko - program placówek warunkują również zainteresowania i kompetencje osoby prowadzącej daną świetlicę. To z kolei przekłada się na profil grupy, którą dany program przyciąga. Wartościowym zabiegiem może się okazać nadanie mobilności sprawdzającym się w jednej miejscowości elementom programy, wymiana prowadzących, wzajemne przekazywanie sobie doświadczeń i kompetencji pomiędzy opiekunkami świetlic. Warto przy tym brać pod uwagę takie działania i wydarzenia, które przyciągną grupę najmniej obecną w danej świetlicy.

Wsparcie kompetencyjne Kół Gospodyń Wiejskich

Ważnym partnerem o wysokim potencjale kulturotwórczym są dla GOKIS-u aktywnie działające w kilku miejscowościach Koła Gospodyń Wiejskich. Posiadają nie tylko zdolności i doświadczenie organizacyjne, ale przede wszystkim dysponują niebagatelną energią społeczną. Działalność Kół przekłada się na wyłanianie w lokalnych społecznościach w gminie naturalnych liderów i liderów, którzy mogą stanowić dla GOKIS ważnych sojuszników w planowaniu i rozwijaniu lokalnej oferty kulturalnej na obszarze całej gminy. Kolejnym krokiem, aby było to możliwe i trwałe, powinno być wzmocnienie kompetencyjne tych osób, które pozwoli na efektywniejsze działanie i będzie miało wpływ na jakość podejmowanych przez nie przedsięwzięć.

Krok po kroku aktywizując młodzież

Nawet jeśli młodzież nie jest jeszcze gotowa, aby samodzielnie podejmować się inicjowania oferty kulturalnej, tym bardziej potrzebne są działania, które będą budowały nawyk aktywnego tworzenia i współpracy na polu kultury. Warto przy tym położyć nacisk na formuły korzystające z atrakcyjnych dla tej grupy wiekowej narzędzi i dziedzin, a jednocześnie pozwalające na rozwijanie umiejętności swobodnej wypowiedzi, argumentowania, planowania, określania własnych potrzeb i rozpoznawania możliwości. Zauważalna jest duża potrzeba spędzania czasu ze swoimi rówieśnikami, co z pewnością jest pokłosiem pandemii koronawirusa. Wbrew obawom jakoby ten feralny czas miał przyczynić się do ich wycofania i zamknięcia w cyfrowym świecie, wśród dzieci i młodzieży z którymi mieliśmy okazję się spotkać i rozmawiać dostrzegliśmy zupełnie odwrotny trend. Jest to moment, w którym kultura może zagospodarować wyraźną potrzebę spotykania się i doświadczania na nowo kontaktów rówieśniczych.

VII. Podsumowanie

GOKIS Kunice wielokrotnie już udowodnił, że z pozoru niszowe i wartościowe gatunki - w tym przypadku przede wszystkim muzyczne, mogą przyjąć się i zyskać aprobatę osób korzystających z oferty tej instytucji. Warto te doświadczenia wykorzystywać, proponując poszerzanie horyzontów o inne dziedziny kultury i sztuki, w tym takie, które pozwalają na kontakt ze sztuką wysoką.

Jednocześnie wiedza pozyskana w ramach diagnozy lokalnej stanowi szansę na dotarcie do utalentowanych, posiadających ciekawą pasję osób, które mogą realnie włączyć się w tworzenie lokalnej oferty kulturalnej. Warto czerpać z potencjału ich osób, zapraszając do współpracy, która może przynieść obopólne korzyści i satysfakcję. Ale przede wszystkim - warto nie ustawać w poszukiwaniach. Jesteśmy przekonani, że w gminie Kunice czeka jeszcze wiele takich odkryć.

Kadrze Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kunicach udało się wypracować rzecz bardzo ważną, jaką jest partnerska kultura współpracy, zarówno wewnątrz, w ramach własnego zespołu, jak i

zewnątrznie, w społecznościach skupionych wokół działalności poszczególnych świetlic. Jest to cenny zasób, który pozwala budować dalsze relacje na zaufaniu i wzajemnym zainteresowaniu. Jest to również znakomity punkt wyjścia do tego, aby dzięki wspólnym staraniom podnosić poprzeczkę wobec realizowanych przedsięwzięć kulturalnych.

W tym miejscu duże podziękowania kierujemy do wszystkich osób i grup, które zaangażowały się w żywy i szczery dialog, jaki niewątpliwie towarzyszył całemu procesowi diagnozy. Życzymy zespołowi GOKiS Kunice, jak również całej społeczności gminy, aby ten dialog nie ustawał i obejmował coraz szersze kręgi, przyczyniając się do tworzenia unikalnych wartości w kulturze i znacznie szerzej - przekładając się na poczucie wspólnoty i dumy z tego co bliskie, lokalne, własne.

Kunice, maj 2022

Zespół projektowy:

Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kunicach - Jacek Stacewicz

Koordynatorka projektu - Jolanta Szymonik - Urbańska

Zespół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kunicach zaangażowany w prowadzenie diagnozy, w tym: Anna Czubak, Elżbieta Tyszko, Róża Jabłońska, Iwona Zarzycka, Jolanta Brzyk, Alicja Suszek, Grażyna Łysy, Natalia Starach, Grażyna Szczepanek, Irena Graf, Weronika Maksymiak, Barbara Szapował, Elżbieta Worwąg – Lechota, Małgorzata Banaś.

Opieka merytoryczna: Marek Sztark

Prowadzenie diagnozy i opracowanie raportu: Maria Zięba, Sylwia Świerczyńska, Krzysztof Bielaszka

Kontakt: maria@pogotowieanimacyjne.pl